

Idees

Sant tornem-hi

Joan de Sagarra

Hi hagué una època en què Ricard Salvat era el rei del teatre català a Catalunya, al Principat. Això era cap a principi dels anys seixanta del segle passat, entre la mort del meu pare (Josep Maria de Sagarra), el setembre del 1961, i la desaparició, poc després, per ordre governativa, de l'Agrupació Dramàtica de Catalunya. En aquell temps, Ricard Salvat, fundador, entre d'altres (Maria Aurèlia Capmany era un d'aquests), de l'Escola d'Art Dramàtic Adrià Gual, era el rei del teatre català. Llavors jo em trobava a Madrid, de tornada de París, i recordo que l'autor teatral Alfonso Sastre em digué: "A Barcelona reina Salvat." Un rei sense regne, és a dir, sense teatre, sense reconeixement o tolerància oficial (franquista), a diferència de Luis Escobar, de José Tamayo o de José Luis Alonso, que aleshores regnaven a Madrid, i tenien els seus teatres respectius. Salvat no en tenia cap, tret que amb una mica o molt de bon humor es volgués reconèixer com a tal la cúpula del barcelonès cinema Coliseum, on el tortosí Ricard Salvat, a punt de fer els trenta anys, dirigia ja la cèlebre escola i presentava les seves creacions a un públic selecte i minoritari, onejant dues banderes de combat: Bertolt Brecht i Salvador Espriu.

Passaren els anys, pocs, i ens trobem que el 1976, un any després de la mort del general Franco, alguns dels més avantatjats deixebles i col·laboradors de Salvat creen el Teatre Lliure, sense Salvat. El qui un dia va ser el rei indiscutible sense regne del teatre català és ignorat, silenciats –per no dir una altra cosa– pels que un dia el van emparar i aclamar. Què passà amb Salvat i una part destacada de la seva tropa? Això seria molt llarg –o molt curt– d'explicar, però de totes maneres no ve al cas. El fet és que des de fa un munt d'anys Ricard Salvat es queixa que el teatre català, del qual va ser rei, avui institucionalitzat, elevat a categoria de nacional (Teatre Nacional de Catalunya), l'ignora, no li encarrega cap muntatge.

La professió teatral d'aquest país, i una part de la seva intel·lectualitat, per dir-li d'alguna manera, ja està acostumada a les queixes de Ricard Salvat. Al llarg dels anys, aquestes s'han manifestat en diversos escenaris i mitjans de comunicació, ja sigui per la veu del mateix Salvat o d'algun dels seus acòlits. L'última d'aquestes es va publicar el passat 5 de març, en *El Triangle*. "Hi ha un grup de poder que domina tots els centres teatrals", hi diu Ricard Salvat. I qui signa l'entrevista amb el director afegeix: "Un dels grans noms de la dramaturgia denuncia que el TNC no fa de teatre nacional, sinó d'espai controlat per una colla d'amics que han volgut esborrar tota una generació, d'Espriu a Palau Fabre."

És el mateix que ja havia dit quan Flotats i Domènec Reixach dirigien, respectivament, el TNC, i ho torna a repetir ara que el director, el cap del grup dominant, és Sergi Belbel. I ho tornarà a dir demà, quan el director sigui un altre i el TNC ignori un o altre autor i sobretot a ell. I el més bo del cas és que Salvat no diu una altra cosa que no sigui el que ja sap, des de

fa temps, la professió teatral d'aquest país, i part de la seva intel·lectualitat, per anomenar-la d'alguna manera, i bona part de la classe política. Però també passa que en el món dels intel·lectuals i dels polítics, per no parlar del món del teatre –en realitat tot és el mateix, tot és teatre–, s'aprecia i s'agraeix la innovació, i el bo de Salvat, tot i tenir raó, en gran part, du un munt d'anys sense canviar el seu discurs, fins al punt que ningú no li fa ni punyeter cas.

XAVIER SANPILGENDIO

Tinc entès que el queixós Salvat és en l'actualitat director d'un festival Entrecultural que se celebra anualment a Tortosa i que és una mena de diàleg entre pobles de la Mediterrània. Doncs bé, jo proposaria a Ricard Salvat que muntés allí, amb una companyia grega, algeriana o de Tortosa mateix, una obra d'aquests autors catalans que no es representen en el TNC, un muntatge que cridés poderosament l'atenció de la crítica mediterrània, de la intel·lectualitat mediterrània i de la política mediterrània, fins al punt que obligués la crítica, la intel·lectualitat i els polítics d'aquest petit país nostre a prestar una mica més d'atenció a les queixes, més que raonables, repetixo, de Ricard Salvat. Però mentre un home de teatre insisteix a manifestar-se en les pàgines d'*El Triangle* abans que en un escenari, aquí i ara, ho té bastant malament.